

**UCHWAŁA NR XXXIV/744/13
RADY MIASTA KATOWICE**

z dnia 6 marca 2013 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji w 2012r. „Programu Centrum Aktywności Lokalnej
w Nikiszowcu”.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001r. nr 142, poz. 1591 z późn.zm.) w związku z art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 nr 175, poz. 1362 z późn. zm).

**Rada Miasta Katowice
uchwała:**

§ 1. Przyjąć sprawozdanie z realizacji w 2012 r. „Programu Centrum Aktywności Lokalnej w Nikiszowcu”, który jest elementem projektu systemowego „Damy radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Katowice

Jerzy Forajter

Sprawozdanie roczne za rok 2012
z realizacji programu
Centrum Aktywności Lokalnej
w Nikiszowcu

(Program przyjęty uchwałą Rady Miasta Katowice

NR XX/417/12 z dnia 28 marca 2012 r.

I. WSTĘP

Program Centrum Aktywności Lokalnej w Nikiszowcu (PCAL Nikiszowiec) jest realizowany od 01.06.2008r. w ramach projektu „Damy radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach” i jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. OD 01 sierpnia 2012r. program realizowany jest przez Stowarzyszenie Fabryka Inicjatyw Lokalnych w partnerstwie z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Katowicach.

Głównym celem programu jest podniesienie poziomu integracji społecznej i aktywności lokalnej w osiedlu Nikiszowiec z uwzględnieniem dzielnicy Janów, sprzyjające procesom rewitalizacyjnym i przeciwdziałające zjawiskom wykluczenia społecznego. W realizację programu zaangażowani są pracownicy Stowarzyszenia FIL, pracownik socjalny MOPS Katowice. Zatrudniano także na umowę zlecenie osoby realizujące poszczególne zadania programowe. Korzystano także z usług firm i organizacji prowadzących działalność w zakresie m.in. prowadzenia szkoleń, treningów, spotkań profilaktycznych czy organizacji wydarzeń kulturalno – rozrywkowych.

W roku 2012 działania programu związane były z tematyką rewitalizacji Nikiszowca, problematyką zmiany społecznej, podnoszeniem kompetencji mieszkańców i organizacji lokalnych a także zmianą wizerunku osiedla.

Bardzo ważną kwestią, jedną z kluczowych od początku realizacji programu, było przygotowanie podwalin pod powstanie ośrodka czy klubu rozwojowego dla młodzieży. Była to potrzeba od lat sygnalizowana przez mieszkańców a także wynikająca z diagnozy społecznej osiedla i dzielnicy. Druga połowa roku stała pod znakiem tworzenia grupy młodzieżowej oraz poszukiwania rozwiązań umożliwiających powstanie takiego ośrodka. Centrum skupiło się także na pełnieniu funkcji kulturalnych, których wciąż jest duży deficyt. Zrealizowano kilkadziesiąt różnych warsztatów, spotkań, wydarzeń kulturalnych. Istotna jest rola Centrum dla rozwoju kultury w tym miejscu. Centrum było partnerem dla instytucji miejskich w zakresie realizacji przedsięwzięć kulturalnych oraz dla innych także o zasięgu regionalnym w zakresie realizacji wydarzeń społecznościowych.

Rozpoczęto także działania związane z realizacją projektów uwzględnionych w projekcie Zintegrowanego Programu Rewitalizacji Nikiszowca.

Jednym z najważniejszych wydarzeń – zamykającym pewien okres w działalności Centrum w najnowszej historii Nikiszowca było uruchomienie pełnego systemu monitoringu Nikiszowca. System ten powstał dzięki współpracy i aktywności mieszkańców, sympatyków osiedla i władz miasta.

II. SPOSÓB REALIZACJI.

Podobnie jak w 2011r. tak i w 2012r. program przyjął formułę centrum społecznościowego, w ramach którego zorganizowano przestrzeń dla różnych form aktywności. Zdecydowana część przedsięwzięć realizowana była i finansowana w ramach projektu systemowego „Damy radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach” w ramach tzw. działań środowiskowych i instrumentów aktywnej integracji. W roku 2012 zrealizowano następujące przedsięwzięcia.

INSTRUMENTY AKTYWNEJ INTEGRACJI

W roku 2012 udało się uruchomić wszystkie zakładane instrumenty aktywnej integracji. W przedsięwzięciach tych uczestniczyło łącznie 28 osób będących uczestnikami programu oraz otoczenie tych osób. 22 osoby to nowi uczestnicy projektu, 6 osób kontynuuje wsparcie z lat ubiegłych. W szczególności zrealizowano następujące założenia.

1. Usługi animatora lokalnego.

Każda z osób objęta wsparciem programu – zarówno uczestnicy jak i ich otoczenie korzystali ze wsparcia animatora lokalnego. Zadania realizowane przez animatora to przede wszystkim:

- Spotkania, rozmowy z mieszkańcami, instytucjami i osobami odwiedzającymi osiedle.
- Pobudzanie aktywności, inspirowanie i mobilizowanie ludzi do działania.
- Wspieranie i tworzenie inicjatyw społecznych i grup obywatelskich, lokalnych liderów, inicjatyw.
- Pomoc w tworzeniu w środowisku struktur nastawionych na rozwiązywanie lokalnych problemów – w szczególności na tworzenie struktur klubu młodzieżowego.

2. Społecznościowy klub samopomocowy.

Celem tego działania jest zaktywizowanie młodszej grupy mieszkańców i pokazanie jej alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Jest to zgodne z założeniami programu i diagnozą społeczną osiedla. Do współpracy zaangażowano kilkunastoosobową grupę gimnazjalistów. Wspólnie rozpoczęto wypracowywanie formuły klubu jako miejsca spotkań, dyskusji, planowania inicjatyw, rozmowy o problemach i

zainteresowaniach młodych ludzi. W ramach klubu, w zakresie instrumentów aktywnej integracji zrealizowano w okresie X – XII 2012 następujące przedsięwzięcia:

- a) 4 spotkania klubu, w których uczestniczyło średnio 10 uczestników,
- b) 8 warsztatów ceramicznych, w których uczestniczyło średnio 7 uczestników,
- c) 3 warsztaty na ścianie wspinaczkowej, w których uczestniczyło średnio 10 uczestników.

Na przełomie listopada i grudnia zorganizowano **wyjazd integracyjno- rozwojowy** dla uczestników klubu społecznościowego. Młodzież wyjechała do Gliczarowa koło Zakopanego. Poza częścią integracyjną i krajoznawczą odbyły się warsztaty, których tematem był Nikiszowiec i możliwości jakie to osiedle daje młodym ludziom. Dyskutowano także o potrzebie zorganizowania w dzielnicy klubu młodzieżowego „z prawdziwego zdarzenia”. W wyjeździe udział wzięło 14 uczestników.

Wyjazd integracyjno- rozwojowy Gliczarów XI/XII 2012

Dla młodzieży skupionej w klubie zorganizowano także **trening umiejętności społecznych**. Istotą treningu było przekazanie informacji i praktycznych umiejętności związanych z poruszaniem się osób młodocianych po rynku pracy. Tematyka treningu została zaproponowana przez uczestników. Trening obejmował takie zagadnienia jak m.in. przepisy związane z możliwością zatrudnienia osób młodocianych, podstawowe umiejętności komunikacyjne i interpersonalne oraz autoprezentacja. W treningu uczestniczyło 8 osób.

3. Poradnictwo indywidualne.

W roku 2012 podjęto działania pilotażowe dotyczące realizacji podstawowych założeń jednego z projektów Zintegrowanego Programu Rewitalizacji Nikiszowca - tzw. asystent

mieszkaniowy. Podjęto rozmowy z obiema administracjami mieszkaniowymi obejmującymi obszar Nikiszowca. Jedną z nich – Hutniczo – Górnica Spółdzielnia Mieszkaniowa zgodziła się na współpracę w tym zakresie. W charakterze pilotażu udzielono porady 4 osobom, mającym problemy mieszkaniowe. Projekt będzie kontynuowany z założeniem zaangażowania także drugiej administracji. Pełna realizacja założeń możliwa będzie po uchwaleniu Zintegrowanego programu Rewitalizacji Nikiszowca.

Kontynuowano prowadzenie Punktu Informacji Obywatelskiej, w ramach którego realizowano spotkania edukacyjno-prawne. W konstrukcji całego projektu przeniesiono to działanie do tzw. działań środowiskowych (dokładny opis poniżej).

4. Specjalistyczne poradnictwo grupowe.

Zrealizowano poradnictwo grupowe specjalistyczne, którego adresatem była grupa rodziców dzieci korzystających ze Świetlicy Środowiskowej przy Parafii św. Anny. Z poradnictwa skorzystało 6 osób. Spotkaniom towarzyszyły zajęcia dla dzieci, nawiązujące do programu „Z Mopsikiem bezpieczniej”. Zrealizowano 6 spotkań w łącznej ilości 14 godzin poradnictwa, które obejmowało następujące tematy:

- a) Jak spędzać czas wolny z dzieckiem.
- b) Umiejętności stawiania dzieciom granic.
- c) Umiejętności komunikacyjne w relacji z dzieckiem.
- d) Bezpieczeństwo dzieci.
- e) Zagadnienia związane z higieną, sposobem odżywiania dzieci.

DZIAŁANIA ŚRODOWISKOWE

1. Imprezy integracyjne.

W roku 2012 zorganizowano (i współorganizowano z partnerami lokalnymi) 3 imprezy integracyjno - kulturalno - promocyjne w tym dwie o charakterze lokalnym i jedną o charakterze ponadlokalnym.

1.1. Europejskie Święto Sąsiadów.

Święto Sąsiadów (impreza lokalna) odbyło się już po raz czwarty w dniu 02 czerwca 2012r. na placu bloku V. W 2012. Święto odbywało się pod hasłem „trzy wymiary sąsiedztwa”. Pierwszy to integracja mieszkańców bloku nr 5, w którym niedawno powstała

jedna z pierwszych w Nikiszowcu wspólnot mieszkaniowych. Drugi wymiar to wspólne świętowanie z „sąsiadami” z Janowa czyli z Hospicjum Cordis, które prezentowało swoje dokonania i swoich gości na sąsiadującej z placem 5 ulicy Janowskiej. Wieczorem odbył się koncert muzyczny na najbardziej znanej nikiszowieckiej ulicy – ulicy św. Anny. W ten sposób „uruchomiono” kolejną ciekawą przestrzeń Nikiszowca, jaką jest ta właśnie ulica. Gwiazdą koncertu był zespół Beltaine, a towarzyszył mu niemiecki harfista Jochen Vogel oraz zespół tańca irlandzkiego Comhlan. Gościnnie wystąpił Jochen Vogel to właśnie trzeci – międzynarodowy - wymiar sąsiedztwa. W imprezie uczestniczyło łącznie ok. 500 osób.

1.2.Odpust U Świętej Anny.

Odpust U Świętej Anny odbył się 29 lipca 2012r. Była to impreza, której głównym organizatorem była obchodząca 100-lecie Parafia św. Anny. PCAL Nikiszowiec włączył się w organizację w zakresie oprawy logistycznej, zapewnienia atrakcji dla dzieci i promocji wydarzenia.

Odpust obchodzony jest nie tylko jako święto religijne, ale także jako święto integrujące mieszkańców dzielnicy. Jest też okazją do otwarcia się na społeczność całego miasta i regionu, pokazania zarówno niezwyklej architektury jak i aktywnych, życzliwych

ludzi co prowadzi do burzenia negatywnych stereotypów dotyczących Nikiszowca. W imprezie udział wzięło kilka tysięcy osób.

1.3.Jarmark na Nikiszu

Jarmark na Nikiszu to wielkie przedsięwzięcie realizowane każdej zimy od 2008 roku. W tym roku po raz drugi Jarmark był dwudniowy. Pierwszy dzień to kameralne wydarzenia takie jak koncert muzyki poważnej w Kościele św. Anny, pokazy zdjęć i prelekcje w Muzeum Historii Katowic. Drugi dzień to wielkie przedsięwzięcie logistyczne – ponad 70 wystawców, koncerty, pokazy, zabawy dla dzieci. To kilka tysięcy gości i mieszkańców zintegrowanych wokół pozytywnego myślenia o Nikiszowcu jako miejscu mocno osadzonym w tradycji a jednocześnie pokazującym jakie zmiany są możliwe dzięki współpracy i aktywności społecznej. Jarmark odbył się 8-9.12.2012. Prezentował umiejętności i talenty twórców lokalnych, lokalnych instytucji i organizacji a także wyroby rękodzieła z całego Górnego Śląska i innych regionów Polski. Jak wszystkie imprezy Jarmark był tworzony przy wsparciu wielu organizacji i instytucji.

2. Edukacja społeczna i obywatelska.

2.1.Spotkania edukacyjno-prawne

W roku 2012 kontynuowano prowadzenie Punktu Informacji Obywatelskiej, w ramach którego realizowano spotkania edukacyjno-prawne. W okresie od lutego do grudnia 2012 udzielono łącznie około **155** porad, co daje średnią około 14 porad miesięcznie (wobec planowanych 8 osób na miesiąc). Podobnie jak w latach ubiegłych w ramach PIO prowadzono także 2 tablice ogłoszeń – jedną w siedzibie PIO, drugą w witrynie

popularnego sklepu. Na tablicy umieszczano ważne informacje o działaniach PCAL, jak i o wydarzeniach lokalnych.

2.2. Spotkania społeczności lokalnej

W roku 2012 zrealizowano 4 spotkania społeczności lokalnej. Uczestniczyło w nich średnio 10 osób. Dotyczyły one m.in. podsumowania działań społecznych w Nikiszowcu w roku 2011, planowania i organizacji wydarzeń kulturalno-integracyjnych w roku 2012. Ponadto odbyło się z inicjatywy PCAL Nikiszowiec spotkanie inicjujące działania dotyczące Społecznej opieki nad zabytkami (tzw. SPON). Jest to jeden z elementów Zintegrowanego Programu Rewitalizacji Nikiszowca. Dalsze działania w tym zakresie realizowane będą przez lokalne stowarzyszenie Pyrlík Stalowy.

2.3. Warsztaty edukacji regionalnej

a) MASZKETNIK. Centrum Aktywności Lokalnej w Nikiszowcu zainicjowało w tym roku cykl spotkań pod nazwą *Maszketnik*, w którym uczono jak przygotowywać najbardziej znane śląskie potrawy, min.: szpajza, hekele, brat kartofle, szalot. Odbyło się 8 spotkań, średnio w każdym uczestniczyło 8 osób.

b) CHODZONA HISTORIA NIKISZA – mieszkanka Nikiszowca, będąca jednocześnie profesjonalnym przewodnikiem turystycznym, oprowadzając po dzielnicy grupy mieszkańców i turystów, pokazywała znane i nieznane miejsca i historie naszego osiedla. Odbyło się 9 spotkań, średnio w każdym uczestniczyło 15 osób.

c) Śląsko Godka - warsztaty gwary śląskiej dla osób zarówno posługujących się gwarą śląską jak i nie znający jej. Odbyło się 7 spotkań, średnio w każdym uczestniczyło 6 osób.

2.4. Spotkania edukacyjne w ramach programu „Z Mopsikiem bezpieczniej”

W miesiącu listopadzie i grudniu 2012r. dzięki współpracy ze Świetlicą Środowiskową udało się bezkosztowo zrealizować cykl 9 spotkań edukacyjnych dla dzieci. Spotkania odbywały się w oparciu o program profilaktyczny „Z Mopsikiem bezpieczniej”. Łącznie wzięło w nich udział 60 dzieci – czyli wszyscy uczniowie klas pierwszych. Dzieci uczyły się zasad zdrowego odżywiania, sposobach spędzania czasu wolnego, bezpieczeństwa. Zajęciom z dziećmi towarzyszyło poradnictwo specjalistyczne dla ich rodziców.

2.5. Współpraca z Instytucją Kultury Miasto Ogrodów

W ramach współpracy z Miastem Ogrodów odbyły się 3 spotkania organizacyjne dot. projektu z francuskim stowarzyszeniem Artconnexion. Projekt zakłada rewitalizację z udziałem mieszkańców i artystów stowarzyszenia skweru wokół rzeźby Rybka w Nikiszowcu.

We wrześniu 2012 odbyły się współorganizowane przez PCAL Nikiszowiec warsztaty prowadzone przez artystę Janusza Stegę wraz z udziałem mieszkańców Nikiszowca. Prace prezentowane były min. w Muzeum Historii Katowic w Nikiszowcu.

2.6. Wsparcie inicjatyw lokalnych

W 2012r. udzielono wsparcia społeczności lokalnej Nikiszowca i Janowa w realizacji inicjatyw lokalnych. Warto zwrócić uwagę, że zgodnie z filozofią działania PCAL Nikiszowiec był to już rok bardziej towarzyszenia i wspierania w realizacji czy planowaniu inicjatyw niż ich samodzielnej realizacji.

- a) Zorganizowano wspólnie ze Szkołą Podstawową nr 53 i Gimnazjum 14 dwa turnieje warcabowe dla dzieci i młodzieży (średnio 30 uczestników)
- b) Wspierano inicjatywę lokalną, która ma na celu poprawę warunków życia na osiedlu Kolonia Wysockiego. Jest związana z organizacją czasu wolnego dla dzieci

i młodzieży z osiedla (boisko, plac zabaw) Z uwagi na zmiany organizacyjne w strukturze Śląsko-Dąbrowskiej Spółki Mieszkaniowej i priorytety spółki wstrzymano się z realizacją działań w roku 2012. Współpraca będzie kontynuowana w roku 2013.

- c) Zorganizowano 19.12.2012r. spotkanie wigilijne dla mieszkańców.
- d) Warsztaty artystyczne – na których mieszkańcy dzielnicy wspólnie uczyli się rękodzieła różnego rodzaju, min. decoupage, scrapbooking, filcowanie. Na potrzeby warsztatów nawiązano współpracę z Miejską Biblioteką Publiczną – Filia w Janowie i Świetlicą Środowiskową w Nikiszowcu. Odbyło się 29 warsztatów, w każdym średnio uczestniczyło 10 osób.
- e) Wsparcie (logistyczne, merytoryczne i finansowe) Stowarzyszenia Pyrlík Stalowy w postaci wydania lokalnej gazety (Magiel – Niecodziennik Nikiszowiecki).
- f) Organizacja stoisk społecznościowych oraz zajęć dla dzieci podczas imprez: Święto Sąsiadów, Odpust U Świętej Anny, Jarmark Na Nikiszu.
- g) Wsparto logistycznie wydarzenia i przedsięwzięcia realizowane przez Parafię Św. Anny, Świetlicę Środowiskową w Janowie, Stowarzyszenie Pyrlík Stalowy, Gimnazjum Nr 14, Fundację Nowy Nikiszowiec oraz realizatorów Industriady. wsparcie Stowarzyszenia Razem Dla Nikiszowca w cyklicznej akcji ukwiecania osiedla oraz w działaniach związanych z utworzeniem Rady Jednostki Pomocniczej dzielnicy Janów/Nikiszowiec (organizacja spotkania, promocja idei).
- h) Przy wsparciu Instytucji Kultury Miasto Ogrodów zorganizowano akcję ukwiecania Nikiszowca i Janowa w ramach Święta Sąsiadów.

PROMOCJA PROGRAMU I WSPÓLPRACA Z MEDIAMI

W 2012r. podobnie jak w latach ubiegłych przyjęto kilkanaście grup studyjnych – zarówno grup pracowników instytucji pomocy społecznej, jak i gości instytucji miejskich i regionalnych, przedstawicieli samorządów innych miast i województw oraz zaprzyjaźnionych organizacji pozarządowych. Grupy miały możliwość zapoznać się z Programem i zwiedzić dzielnicę. Zauważyć można znaczne zwiększenie zainteresowania osiedlem, w dużej mierze pozytywnie odbieranymi wywołane zmianami społecznymi. Centrum Aktywności Lokalnej w Nikiszowcu jest identyfikowane z tymi zmianami, stąd duże zapotrzebowanie na edukację w tym zakresie. Goszczono m.in. kilkudziesięciu przedstawicieli Ukrainy, Rosji, Niemiec, Rumunii, Węgier, Słowacji, Stanów Zjednoczonych, Armenii, Gruzji, Słowacji, Mołdawii i innych.

W maju 2012r. Centrum Aktywności Lokalnej w Nikiszowcu było gospodarzem ogólnopolskiego seminarium „Organizacje społeczne w procesie rewitalizacji”, zorganizowanego wspólnie ze stowarzyszeniem Forum Rewitalizacji. Seminarium poświęcone było m.in. prezentacji doświadczeń społeczności Nikiszowca w budowaniu programu rewitalizacji.

Informacje o realizowanych w ramach PCAL Nikiszowiec przedsięwzięciach i projektach były nagłaśniane przez media lokalne i ogólnopolskie. Imprezom realizowanym przez PCAL Nikiszowiec patronowały m.in. TVP Katowice, TVS, Polskie Radio Katowice, Gazeta Wyborcza, portale społecznościowe. Ponadto informacje pojawiały się m.in. w TVP 2, TVP Katowice i innych mediach.

OSIĄGNIĘTE REZULTATY „TWARDE” PROGRAMU

(rezultaty osiągnięte na półmetku dwuletniego programu)

1. Rozpoczęto realizację w formie pilotażu podprojektu „asystent mieszkaniowy”, ujętego w projekcie Zintegrowanego Programu Rewitalizacji Nikiszowca oraz zainicjowano rozpoczęcie realizacji przez Stowarzyszenie Pyrlík Stalowy podprojektu „społeczna opieka nad zabytkami”.
2. udzielono wsparcia prawnego w ramach PIO średnio 14 osobom miesięcznie,
3. zorganizowano 4 spotkania społeczności lokalnej,
4. zorganizowano 62 spotkania i warsztaty edukacyjne, regionalne, artystyczne
5. zorganizowano 1 trening umiejętności i kompetencji społecznych,
6. zorganizowano we współpracy z instytucjami lokalnymi 3 imprezy o charakterze integracyjno-kulturalno-promocyjnym

7. zorganizowano wyjście integracyjne dla mieszkańców dzielnicy.

Zadania do realizacji w roku 2013

1. Utworzenie centrum społecznościowego.
2. Wsparcie w rozwoju i zaangażowanie do partnerskich wspólnotowych działań organizacji pozarządowych z terenu dzielnicy.
3. Działania kulturalne – rozwój różnych form kulturalnych skierowanych zarówno do mieszkańców jak i gości dzielnicy, mające znaczenie integracyjne i zmieniające wizerunek osiedla.
4. Rozwój środowiska liderów lokalnych – wspieranie inicjatyw oddolnych
5. Promocja Nikiszowca jako dobrego miejsca do życia i aktywności

Łączny koszt Programu wyniósł w 2012r.: 139 989,50 zł